

RAPORT de EVALUARE
a ponderii Drepturilor Omului
în Programele Electorale ale Concurenților Electorali
în cadrul electoralei parlamentare 2014

SUMAR EXECUTIV

Studiul ponderii Drepturilor Omului în programele selecte ale concurenților electorali în cadrul alegerilor Parlamentare 2014 a demonstrat că **subiectul asigurării drepturilor fundamentale ale omului este în mare parte marginal în agendele concurenților electorali la alegerile parlamentare 2014.**

Din 6 concurenți electorali cu șanse de a accede în Parlament examinați în cadrul Studiului:

- 2 concurenți electorali (Partidul Liberal Democrat din Moldova și Partidul Liberal) propun un program care a atins un punctaj zecimal - 22 puncte - PLDM și 21 puncte – PL - și astfel aceste programe se califică ca programe minime sub aspectul integrării drepturilor omului;
- 2 partide (Partidul Patria și Partidul Democrat) propun programe marginale sau ignorante sub aspectul integrării drepturilor omului, acumulând respectiv 6 și 0,5 puncte;
- 2 partide (PCRM și PSRM) propun un program atentant la drepturile fundamentale ale omului, acumulând respectiv -8 (minus opt) și -12 (minus douăsprezece) puncte.

Cu toate că Republica Moldova are deficiențe istorice foarte grave la capitolele: a) asigurarea integrității fizice și psihice, combaterea și prevenirea torturii, tratamentelor inumane și degradante din partea agenților statali; b) asigurarea libertății de conștiință și de religie; c) combaterea și prevenirea violenței împotriva femeilor – concurenții electorali examinați fie deloc, fie foarte declarativ sau tangențial abordează aceste subiecte în programele sale electorale.

Printre altele, este frapant faptul că încălcările grave ale drepturilor fundamentale ale omului din aprilie 2009 se regăsesc nu se mai regăsesc în programele electorale a concurenților electorali. Mulți concurenți au incorporat în programele electorale idei privind susținerea unor culte religioase, sau unui cult anume – Biserica Ortodoxă – în pofida faptului că Constituția Republicii Moldova direct interzice amestecul religiei în actul guvernării și politici publice.

Majoritatea prevederilor din platformele electorale care abordează subiectul drepturilor omului poartă un caracter declarativ și fără un conținut efectiv.

Notă importantă:

Studiul prezentat vizează **exclusiv** reflectarea și soluții oferite de concurenți electorali în domeniul drepturilor omului **în cadrul programelor electorale**. Studiul nu și-a pus ca scop examinarea practicilor și declarațiilor anterioare ale concurenților respectiv și nici nu evaluează implementarea reală a angajamentelor asumate de concurenții electorali în baza programelor prezentate. În nici un caz **acest studiu nu poate fi tratat ca evaluare generală a partidelor și candidaților independenți în ceea ce privește abordarea lor a problematicii drepturilor omului la general**, în afara programelor electorale.

METODOLOGIA

În vederea examinării ponderii drepturilor omului în programele electorale ale concurenților electorali în cadrul electoralei Parlamentare 2014 au fost utilizate programele concurenților electorali expuse și prezente pe site-ul www.alegeri.md către data de 15 noiembrie 2014. Din programele identificate au fost extrase și analizate sub aspectul consistenței prevederile care în mod direct sau tangențial vizează domeniul drepturilor omului.

În Studiul au fost incluse numai programele electorale ale partidelor politice care au șanse de a accede în Parlament în baza studiilor sociologice din octombrie-noiembrie 2014. Aceste partide sunt (în ordinea apariției în buletinul de vot): Partidul Democrat (PD), Partidul Liberal Democrat din Moldova (PLDM), Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM), Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM), Partidul Liberal (PL), Partidul „Patria”.

Analiza și evaluarea programelor electorale s-a efectuat sub aspectul prezenței și consistenței a prevederilor ce vizează 10 categorii după cum urmează:

- 1) Asigurarea integrității fizice și psihice, combaterea și prevenirea torturii, tratamentelor inumane și degradante din partea agenților statali;
- 2) Asigurarea libertății persoanei, combaterea și prevenirea aresturilor arbitrare și nejustificate;
- 3) Asigurarea procesului judecătoresc echitabil și remediilor efective împotriva încălcărilor drepturilor omului;
- 4) Asigurarea libertății de exprimare și accesului liber la informație;
- 5) Asigurarea libertății întrunirilor și a asocierii;
- 6) Asigurarea libertății de conștiință și de religie;
- 7) Combaterea și prevenirea discriminării și asigurarea incluziunii sociale pe motiv de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială;
- 8) Combaterea și prevenirea violenței împotriva femeilor și traficului de ființe umane;
- 9) Asigurarea dreptului la mediul înconjurător sănătos;
- 10) Consolidarea instituțiilor specializate în domeniul apărării drepturilor omului și promovarea valorilor drepturilor omului prin instrumente strategice, campanii informaționale și activități educaționale.

Pentru fiecare categorie maximum constituie **10 puncte**, în total maximum de puncte face **100 de puncte**.

Cele zece categorii din domeniul drepturilor omului reprezintă zece domenii în care Republica Moldova istoric a înregistrat mai multe probleme și în marea fac parte din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Reieșind din punctajele totale acumulate programele concurenților electorali au fost catalogate după cum urmează:

Program excelent integrat sub aspectul drepturilor omului – peste 80 puncte - 100 puncte

Program avansat integrat sub aspectul drepturilor omului – peste 50 puncte - 80 puncte

Program minim integrat sub aspectul drepturilor omului – peste 20 puncte - 50 puncte

Program marginal integrat sub aspectul drepturilor omului – peste 5 puncte - 20 puncte

Program ignorant sub aspectul drepturilor omului – 0-5 puncte

Program program atentant la drepturile fundamentale ale omului – sub 0 puncte

La citarea programelor electorale s-a păstrat ortografia originalelor.

Studiul a fost efectuat de către experți în domeniul drepturilor omului, neafiliați cu nici un partid politic examinat. Evaluarea a fost efectuată fără remunerație, pe bază de voluntariat.

TABEL SUMAR de punctaje

Grup de drepturi	PD	PLDM	PSRM	PCRM	PL	Patria
Asigurarea integrității fizice și psihice	0	0	0	0	0	1,5
Asigurarea libertății persoanei	0	0,5	0	0	0	0,5
Asigurarea procesului judecătoresc echitabil	0,5	8	0	0	1	3
Asigurarea libertății de exprimare și accesului liber la informație	0	7	-3	0	5	0,5
Asigurarea libertății întrunirilor și a asocierii	0	0	0	0	0	0,5
Asigurarea libertății de conștiință și de religie	0	-5	-5	-5	0	-1
Combaterea și prevenirea discriminării și asigurarea incluziunii sociale	-0,5	2	-4	-3	5	-5
Combaterea și prevenirea violenței împotriva femeilor	0,5	0,5	0	0	0	0
Asigurarea dreptului la mediu înconjurător sănătos	0	9	0	0	7	4
Consolidarea instituțiilor specializate în domeniul apărării drepturilor omului	0	0	0	0	3	2
SCOR TOTAL:	0,5	22	(-12)	(-8)	21	6

FORMULAR DE EVALUARE

Concurent electoral:

Evaluator:

Partidul Democrat

Domenii de drepturi

1) Asigurarea integrității fizice și psihice, combaterea și prevenirea torturii, tratamentelor inumane și degradante din partea agenților statali

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

2) Asigurarea libertății persoanei, aresturilor arbitrare și nejustificate

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

3) Asigurarea procesului judecătoresc echitabil și remediilor efective împotriva încălcărilor drepturilor omului

Prevederi pertinente din program:

“· Depolitizarea justiției. Funcțiile din justiție trebuie eliberate de orice influență politică, iar justiția trebuie fie guvernată doar de aplicarea legii. Acest lucru este crucial pentru încrederea cetățenilor în justiție și pentru corectitudinea hotărârilor judecătorești.

· Toleranță zero față de corupția în justiție. Corupția distruge încrederea cetățenilor în lege și în justiție. Considerăm că procurorii, judecătorii, magistrații în ansamblu trebuie să fie bine plătiți dacă-și fac treaba și cel mai aspru pedepsiți dacă se dovedesc a fi corupți.

· Accelerarea activității în justiție. Vom veni în Parlament cu un pachet legislativ prin care vom elimina porțile legale prin care procesele se pot prelungi în mod nejustificat și prin care deciziile justiției se amână sau se pun în aplicare cu greutate.

Punctaj atribuit: 0,5 puncte

Prevederi declarative fără conținut efectiv.

4) Asigurarea libertății de exprimare și accesului liber la informație

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

5) Asigurarea libertății întrunirilor și a asocierii

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

6) Asigurarea libertății de conștiință și de religie

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

7) Combaterea și prevenirea discriminării și asigurarea incluziunii sociale pe motiv de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială

Prevederi pertinente din program:

„PDM va îmbunătăți locul și rolul femeii în comunitățile noastre. Noi recunoaștem meritul extraordinar al femeilor în familie și în societatea noastră și credem că ele merită mai mult respect și mai mult sprijin. De aceea, noi, democrații, ne angajăm să acordăm femeilor din Moldova sprijinul de care au nevoie acasă și la serviciu, să le apărăm drepturile și să ne asigurăm că vor fi tratate cu respectul pe care îl merită.”

„PDM menține obiectivul de a promova în societate egalitatea reprezentării femeilor și bărbaților în funcțiile publice. Experiența arată că pentru a atinge acest scop este necesar mai mult decât inițiative politice și legislative, este necesară o politică de stat pentru a motiva femeile să se implice și societatea să le promoveze și să le susțină.”

„În același timp, PDM va susține politici de protejare a intereselor legitime ale minorităților etnice de a-și păstra identitatea și tradițiile. Astfel:

· Vom promova înăsprirea pedepselor pentru instigarea la ură rasială sau etnică. Și tot ca măsură de combatere a urii interetnice, PDM va crește rolul "Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității" în apărarea drepturilor minorităților etnice.”

Punctaj atribuit: (-0,5)

Deși se declară importanța femeilor, PD pune pe prim loc rolul femeilor în familie, ceea ce prezintă reiterarea stereotipurilor discriminatorii.

Prevederi privind minorități etnice sunt declarative și cu eficiența scăzută.

8) Combaterea și prevenirea violenței împotriva femeilor și traficului de ființe umane

Prevederi pertinente din program:

„Violența în familie este intolerabilă, de aceea PDM propune severitate mai mare în pedepsirea ei. Vom propune dublarea pedepselor pentru violența domestică, precum și aplicarea pe larg, simplă și severă, a ordinului de restricție pentru agresorii domestici.”

Punctaj atribuit: 0,5 puncte

Prevedere declarativă cu eficiență scăzută.

9) Asigurarea dreptului la mediul înconjurător sănătos

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: _____ 0 (zero) puncte

10) Consolidarea instituțiilor specializate în domeniul apărării drepturilor omului și promovarea valorilor drepturilor omului prin instrumente strategice, campanii informaționale și activități educaționale

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: _____ 0 (zero) puncte

PUNCTAJ TOTAL: 0,5 puncte din 100

FORMULAR DE EVALUARE

Concurent electoral:

Evaluator:

Partidul Liberal Democrat din Moldova

Domenii de drepturi

1) Asigurarea integrității fizice și psihice, combaterea și prevenirea torturii, tratamentelor inumane și degradante din partea agenților statali

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

2) Asigurarea libertății persoanei, aresturilor arbitrare și nejustificate

Prevederi pertinente din program:

“Libertatea este valoarea supremă în orice societate democratică și convingerea PLDM este că aceasta constituie dreptul natural inalienabil al oricărui individ și piatra de temelie a prosperității și progresului. Cetățenii Moldovei sunt născuți liberi și nici o guvernare nu poate fi considerată legitimă dacă încearcă să limiteze sau să submineze libertatea indivizilor.”

“Consolidarea regimului democratic, unde singura regulă de joc este concurența liberă și alternanța pașnică la putere, unde drepturile omului sunt respectate și protejate de lege, fără nici o excepție”

9

Punctaj atribuit: 0,5 puncte

Prevederi declarative fără conținut efectiv.

3) Asigurarea procesului judecătoresc echitabil și remediilor efective împotriva încălcărilor drepturilor omului

Prevederi pertinente din program:

“PLDM consideră că doar o justiție transparentă, profesionistă și responsabilă față de societate poate asigura supremația legii și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. PLDM pledează pentru caracterul sistemic și durabil al reformei sectorului de justiție pentru a reda societății sentimentul de echitate și încrederea în actul de justiție.”

“PLDM califică drept inadmisibilă aplicarea selectivă a legilor și pledează pentru aplicarea uniformă și nediscriminatorie a lor.”

“PLDM pledează pentru reformarea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) prin asigurarea unei componente majoritare din judecători, care să reprezinte proporțional toate nivelele instanțelor judecătorești. PLDM pledează pentru creșterea ponderii decizionale a CSM concomitent cu sporirea transparenței activității acestuia. “

“PLDM susține necesitatea reformării procuraturii în vederea consolidării profesionalismului și independenței acesteia, neadmiterea influențelor de ordin politic. În acest sens este necesară revizuirea procedurii de numire și demitere a Procurorului General, stabilirea criteriilor și procedurilor clare, transparente și obiective la selectarea, numirea și promovarea procurorilor, fortificarea capacităților și asigurarea independenței Consiliului Superior al Procurorilor.”

“Pentru ameliorarea actului de justiție este necesară instituirea practicilor judiciare sănătoase de pronunțare a unor hotărâri legale, bine motivate și clare, lipsite de interpretări ambigue sau duplicitate. În acest sens, este necesară revizuirea complexă a reglementărilor și practicilor existente în vederea stabilirii mecanismelor de asigurare a unificării practicii judiciare.”

“PLDM optează pentru asigurarea caracterului profesionist și imparțial al actului de justiție, neadmiterea imixtiunii în activitatea de desfășurare a justiției. Pentru aceasta este necesară instruirea și specializarea judecătorilor, asigurarea securității fizice a acestora, implementarea eficientă a înlesnirilor legal stabilite, precum și majorarea esențială a remunerării judecătorilor.”

“PLDM sprijină aplicarea de măsuri dure și precise în vederea eradicării corupției în sectorul de justiție al Republicii Moldova. PLDM se pronunță în favoarea promovării principiului toleranței zero față de orice manifestări ale corupției în acest sector. Pentru aceasta PLDM va opta pentru instituirea unor criterii și mecanisme eficiente în procesul de selectare, promovare, evaluare a performanțelor judecătorilor, eliminarea imunității pentru infracțiunile de corupție, reglementarea și aplicarea testelor de integritate pentru asigurarea incoruptibilității corpului judecătoresc. Suplimentar, PLDM va urmări obiectivul stabilirii măsurilor de responsabilizare prin proceduri clare, transparente și eficiente de sancționare a judecătorilor.”

“Un rol esențial pentru depășirea deficiențelor ce țin de accesul la justiție și de calitatea actului de justiție trebuie să-l constituie promovarea procedurilor alternative de soluționare a cauzelor – medierea și arbitrajul.”

“PLDM se pronunță pentru modernizarea sectorului justiției, aplicarea cât mai largă a tehnologiilor informaționale, acceptarea și promovarea principiilor sistemului de e-justiție (justiție electronică).”

Punctaj atribuit: 8 (opt) puncte

Programul electoral conține un complex întreg de activități relativ bine ghândite și formulate de abordare a dreptului/domeniului respectiv, în baza standardelor internaționale și europene în domeniul drepturilor omului.

4) Asigurarea libertății de exprimare și accesului liber la informație

Prevederi pertinente din program:

“PLDM recunoaște rolul și importanța existenței unei mass media libere și dezvoltate, în contextul integrării Republicii Moldova în spațiul european și democratizării procesului de guvernare. Problemele referitoare la accesul la informație, dreptul la libera exprimare, secretul de stat, protecția vieții private, problema defăimării impun reexaminarea prevederilor legale privind drepturile jurnaliștilor, în vederea îmbunătățirii acestora în conformitate cu normele și cerințele Uniunii Europene.

PLDM își reconfirmă obiectivul de depolitizare a Consiliului Coordonator al Audiovizualului, atât la etapa de formare a componenței nominale a acestuia cât și în procesul de activitate a instituției. PLDM va pleda cu insistență pentru asigurarea transparenței eliberării frecvențelor de emisie și excluderea implicării politicului în elaborarea și implementarea politicii editoriale a IPNA Compania „Teleradio-Moldova”.

PLDM va promova și în continuare politici stimulatorii pentru dezvoltarea presei independente, prin elaborarea Concepției de dezvoltare a mass media independente și susținerea dezvoltării presei naționale de importanță socială prin suport financiar din bani publici.

PLDM pledează pentru stabilirea unui cadru fiscal stimulatoriu pentru presă și scutirea ziarelor de plata TVA din sumele provenite din activitatea lor editorială, indiferent de cifra de afaceri. PLDM va încuraja investițiile străine directe în mass-media autohtonă, precum și în domeniile conexe: industria poligrafică, distribuția etc.”

Fiecare cetățean trebuie să beneficieze de drepturi de desfășurare a activităților artistice, dezvoltării creației în funcție de propriile interese și capacități și de valorificarea bunurilor culturale. În acest context, PLDM pledează pentru asigurarea libertății de expresie a oamenilor de creație prin mecanisme de stimulare multilaterală a activității acestora prin crearea unui sistem financiar funcțional, în special în zona rurală.

Punctaj atribuit: _____ 7 (șapte) puncte

Programul electoral conține un număr mare de activități de abordare a dreptului/domeniului respectiv, în baza standardelor internaționale și europene în domeniul drepturilor omului.

5) Asigurarea libertății întrunirilor și a asocierii

Prevederi pertinente din program: _____ Nu sunt

Punctaj atribuit: _____ 0 (zero) puncte

6) Asigurarea libertății de conștiință și de religie

Prevederi pertinente din program: _____

“PLDM este promotorul programelor comune, proiectelor sociale, educaționale, caritabile, de orientare socio-profesională și formare continuă cu toate organizațiile culturale ale diferitelor etnii și cu bisericile din țară. PLDM încurajează educația interculturală și religioasă în școli, inclusiv în contextul istoriei culturii și cultelor, toleranței interculturale și interconfesionale.”

“PLDM va sprijini construcția lăcașurilor noi pentru a le asigura cetățenilor posibilitatea de a-și satisface aspirațiile spirituale. PLDM va contribui la sporirea rolului social al bisericilor. Totodată, va fi stimulată implicarea mai largă a enoriașilor în prestarea serviciilor de voluntariat spitalelor, caselor de copii etc.”

“PLDM pledează pentru menținerea în școli a studierii religiei și a istoriei religiei. În acest context, va fi dezvoltat dialogul cu reprezentanții bisericilor.”

Punctaj atribuit: _____ -5 (minus șapte) puncte

PLDM se expune în favoarea libertatii de conștiință. În același timp sprijină construcția lăcașelor noi, menținerea în școli a studierii religiei și a istoriei religiei, ceea ce este contrar Constituției RM unde este expres indicat că Republica Moldova este un stat laic. Constituția la fel indică că învățământul la fel trebuie să fie laic. Intervențiile propuse vin în contradicție cu standardele internaționale în domeniul drepturilor omului.

7) Combaterea și prevenirea discriminării și asigurarea incluziunii sociale pe motiv de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială

Prevederi pertinente din program:

„Egalitatea reprezintă valoarea universală care pune în evidență atât oportunitățile pe care le au cetățenii, cât și exercitarea libertății într-un mod similar, indiferent de condițiile individuale ce țin de rasă, sex, etnie sau religie.”

„..., protecția minorităților naționale va fi realizată prin asigurarea posibilităților pentru manifestarea liberă și deplină a tuturor minorităților, a respectării drepturilor omului, în conformitate cu angajamentele Republicii Moldova de integrare europeană. PLDM se va implica pentru asigurarea dreptului de a-și păstra și dezvolta liber exprimarea identității etnice pentru toți cetățenii țării aparținând minorităților naționale, astfel încât să se poată manifesta pe deplin în sfera culturii, limbii, religiei, educației și învățământului, vieții publice. Va fi stimulat efortul comun și dialogul cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional și la afirmarea identității etnice în rândul populației.”

„PLDM consideră că femeile joacă un rol important pentru viitorului Republicii Moldova. Egalitatea de șanse pentru femei este o prioritate, de aceea ne-am angajat să încurajăm participarea femeilor în afaceri și în sistemul legislativ. Pentru o mai mare reprezentare în cadrul organizațiilor politice și publice, guvernul planifică să crească până la 20% numărul femeilor în poliție.”

12

Punctaj atribuit: 2 (două) puncte

Prevedere declarativă cu eficiență scăzută.

8) Combaterea și prevenirea violenței împotriva femeilor și traficului de ființe umane

Prevederi pertinente din program:

PLDM se angajează să creeze un cadru legal care să protejeze drepturile femeilor. Pentru a opri traficul de ființe umane, vom eficientiza politicile de cooperare internațională și de suport pentru victime. De asemenea, vom asigura accesul la serviciile de sănătate preventivă, însemnând inclusiv aparate de mamografie în regiuni.

Punctaj atribuit: 0,5 puncte

Prevedere declarativă cu eficiență scăzută.

9) Asigurarea dreptului la mediul înconjurător sănătos

Prevederi pertinente din program:

„PLDM își propune armonizarea legislației naționale de mediu la directivele Uniunii Europene și includerea compartimentului de mediu în acordul de asociere la Uniunea Europeană.

PLDM consideră imperativ necesar elaborarea a unui set de documente de politici, cum ar fi *Strategia națională de mediu* a Republicii Moldova; *Strategia de reducere a emisiilor gazelor cu efect de sera și a Strategiei de adaptare la schimbările climatice*; *Strategia privind managementul deșeurilor*; *Concepția privind protecția împotriva inundațiilor*; *Concepția națională privind gestionarea durabilă a resurselor minerale*.

Implementarea acestor documente de politici vor contribui la diminuarea impactului antropogen și gestionarea durabilă a factorilor de mediu.

PLDM își propune perfecționarea cadrului legislativ existent în conformitate cu normele europene în domeniul protecției mediului, evaluării impactului asupra mediului, gestionării fondului acvatic, administrării deșeurilor, etc.

În același timp, PLDM va susține extinderea cooperării internaționale în domeniul protecției mediului și atragerea investițiilor în acest domeniu prin asigurarea implementării prevederilor tratatelor internaționale.

PLDM pledează pentru implicarea unui număr cât mai mare de cetățeni în activități de mediu, conștientizând astfel importanța problemelor de mediu și ecologie la nivel regional și global. Totodată, PLDM consideră necesar elaborarea Curriculei ecologice preuniversitare, universitare, postuniversitare cu scopul implicării cât mai pregnante a publicului larg în problemele de mediu. PLDM promovează realizarea campaniilor naționale de educare și sensibilizare pentru ecologie și dezvoltare durabilă.”

„PLDM consideră absolut necesară aplicarea tehnologiilor performante și non-poluante pentru colectare separată, prelucrare, neutralizare și eliminare a deșeurilor; asigurarea controlului depozitării deșeurilor în locurile autorizate de către organele de supraveghere și control de stat, la obiectele monitorizate și exploatate conform cerințelor minime și schemei tehnologice tipice.

În Republica Moldova, va rămâne o prioritate asigurarea cu apă potabilă a populației din spațiul rural. PLDM își propune de a asigura cu apă potabilă către anul 2015 a 65% din populația rurală și 85% din cea urbană.

PLDM va promova Campania de conservare a biodiversității pentru un deceniu (anii 2011-2020), inventarierea și pașaportizarea potențialului fondului existent de arii naturale protejate de stat și perfecționarea sistemului de management al acestora (structură instituțională, planuri de management și planuri de monitoring).

PLDM pledează pentru utilizarea rațională și protecția subsolului. Este necesară o Concepție națională privind gestionarea durabilă a resurselor minerale.

PLDM își propune în mod prioritar implementarea și dezvoltarea sistemelor de prevenire a inundațiilor și dezastrelor naturale prin atragerea de proiecte cu finanțare europeană.

Totodată PLDM consideră necesară elaborarea și promovarea *Regulamentului și Programului de funcționare a Sistemului național de monitoring ecologic*, consolidarea capacităților sistemului național de monitoring și prevenire a efectelor dezastrelor naturale de origine hidrometeorologică prin aplicarea tehnologiilor informaționale performante (echipament modern procurat și instalat); fortificarea sistemului național de monitoring al calității mediului; automatizarea și fortificarea rețelei hidrologice a râului Prut și fluviului

Nistru; majorarea nivelului de siguranță a digurilor de protecție prin realizarea lucrărilor de reparație și exploatare în volum necesar a acestora.”

„În domeniul silviculturii, PLDM optează pentru sporirea aportului sectorului forestier la soluționarea problemelor ecologice și social-economice, armonizării legislației silvice naționale cu legislația Uniunii Europene, sporirii principiilor transparenței, publicității, obiectivității, imparțialității și eficienței gestionării fondului forestier național, inițierea și dezvoltarea proceselor specifice economiei de piață, liberalizarea accesului agenților economici la produsele și serviciile forestiere, crearea condițiilor pentru competitivitate, lichidarea monopolismului de ramură.

Concomitent cu aceasta, PLDM va promova mecanisme și instrumente de administrare a silviculturii și cinegeticii, racordate la tendințele internaționale de dezvoltare social-economică, dezvoltarea durabilă a sectoarelor forestier și cinegetic, protecția/paza pădurilor și faunei, menținerea și conservarea biodiversității, formarea profesională și asigurarea accesului la educație ecologică și forestieră.

De asemenea, managementul forestier va fi subordonat nemijlocit numai intereselor naționale durabile, orientat spre tradițiile naționale și obiectivele silviculturii și bazat pe principii ecologice.

PLDM pledează pentru actualizarea cadrului instituțional în vederea implementării în mod unitar și susținut a Strategiei de dezvoltare a sectorului forestier, dezvoltarea cadrului de reglementare. Este necesară restructurarea gospodăriei silvicele în scopul asigurării gestionării durabile a fondului forestier, extinderii terenurilor cu vegetație forestieră pentru dezvoltarea localităților rurale, reducerea sărăciei, asigurarea echilibrului ecologic, ameliorarea peisajului național și a condițiilor de trai, contribuind la dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova.”

14

Punctaj atribuit: _____ 9 (nouă) puncte

Programul electoral conține un complex întreg de activități bine ghândite și formulate de abordare a dreptului/domeniului respectiv, în baza standardelor internaționale și europene în domeniul drepturilor omului.

10) Consolidarea instituțiilor specializate în domeniul apărării drepturilor omului și promovarea valorilor drepturilor omului prin instrumente strategice, campanii informaționale și activități educaționale

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: _____ 0 (zero) puncte

PUNCTAJ TOTAL: 22 puncte din 100

FORMULAR DE EVALUARE

Concurent electoral:

Evaluator:

Partidul Socialiștilor din Republica Moldova

Domenii de drepturi

1) Asigurarea integrității fizice și psihice, combaterea și prevenirea torturii, tratamentelor inumane și degradante din partea agenților statali

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

2) Asigurarea libertății persoanei, aresturilor arbitrare și nejustificate

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

3) Asigurarea procesului judecătoresc echitabil și remediilor efective împotriva încălcărilor drepturilor omului

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

4) Asigurarea libertății de exprimare și accesului liber la informație

Prevederi pertinente din program:

„Socialiștii vor interzice prin lege unionismul prin toate manifestările sale: partide politice, organizații obștești, acțiuni și propagandă. Pentru chemare la lichidarea statului – închisoare.”

Punctaj atribuit: (-3) puncte

Platforma propune sancțiuni penale pentru exercitarea libertății de exprimare, ceea ce este un atentat grav la libertatea de exprimare.

5) Asigurarea libertății întrunirilor și a asocierii

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

6) Asigurarea libertății de conștiință și de religie

Prevederi pertinente din program:

„Ortodoxismul și sistemul unic de valori

Centrul de Informare în domeniul Drepturilor Omului Информационный Центр по Правам Человека

Republica Moldova este o țară ortodoxă. Acordul cu UE și legile complementare adoptate de Eurounioniști contribuie la distrugerea tradițiilor noastre multiseculare, favorizând homosexualitatea și alte "valori", străine poporului nostru. UV este garanția păstrării credinței noastre, a istoriei, culturii și tradițiilor."

Punctaj atribuit: _____ (-5) puncte

Prin impunerea ideii precum că Republica Moldova este o țară ortodoxă, și prin formula "Ortodoxismul - sistemul unic de valori", Platforma direct atentează la diversitatea religioasă și la libertatea de conștiință și religie.

7) Combaterea și prevenirea discriminării și asigurarea incluziunii sociale pe motiv de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială

Prevederi pertinente din program:

" Sînt călcate în picioare valorile noastre tradiționale ortodoxe. Au fost legiferate perversiunile sexuale și propaganda desfrîului. Puterea s-a dezis de noțiunile "mamă" și "tată", înlocuindu-le legislativ cu termenii "părintele nr.1" și "părintele nr.2"."

„Socialiștii se pronunță pentru păstrarea diversității culturale și etnice a țării – aceasta este bogăția noastră."

Punctaj atribuit: _____ (-4) puncte

Platforma conține declarații false și manipulative, dar și contrare standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului. În Republica Moldova nu există legi care ar opera cu termenii "părintele nr.1" și "părintele nr.2". (-5) puncte

Prevederea privind diversitatea culturală și etnică poartă caracter declarativ. (+1) punct

8) Combaterea și prevenirea violenței împotriva femeilor și traficului de ființe umane

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: _____ 0 (zero) puncte

9) Asigurarea dreptului la mediul înconjurător sănătos

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: _____ 0 (zero) puncte

10) Consolidarea instituțiilor specializate în domeniul apărării drepturilor omului și promovarea valorilor drepturilor omului prin instrumente strategice, campanii informaționale și activități educaționale

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: _____ 0 (zero) puncte

PUNCTAJ TOTAL: (-12) puncte din 100

FORMULAR DE EVALUARE

Concurent electoral:

Evaluator:

PCRM

Domenii de drepturi

1) Asigurarea integrității fizice și psihice, combaterea și prevenirea torturii, tratamentelor inumane și degradante din partea agenților statali

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

2) Asigurarea libertății persoanei, aresturilor arbitrare și nejustificate

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

3) Asigurarea procesului judecătoresc echitabil și remediilor efective împotriva încălcărilor drepturilor omului

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

4) Asigurarea libertății de exprimare și accesului liber la informație

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

5) Asigurarea libertății întrunirilor și a asocierii

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

6) Asigurarea libertății de conștiință și de religie

Prevederi pertinente din program:

„PCRM va abroga legea rușinoasă cu privire la egalitatea șanselor și nu va admite degradarea morală a națiunii, subminarea tradițiilor creștine multiseculare și atacuri asupra Bisericii Ortodoxe;”

Punctaj atribuit: (-5) puncte

Prin statuarea rolului exclusiv al Bisericii ortodoxe, programul electoral PCRM direct atentează la diversitatea religioasă și la libertatea de conștiință și religie.

7) Combaterea și prevenirea discriminării și asigurarea incluziunii sociale pe motiv de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială

Prevederi pertinente din program:

“Vom valorifica norma "diversitatea etnică, culturală și lingvistică, toleranța reciprocă și pacea interetnică sînt principalele valori ale Republicii Moldova" la nivelul Legii supreme – Constituția.

· Identitatea lingvistică și națională moldovenească vor constitui principii fundamentale și vor fi protejate atît pe plan intern, cît și pe plan internațional, prin decizii politice asumate;

· Educația civică în țara noastră trebuie să se bazeze pe respectarea drepturilor, istoriei și a tradițiilor tuturor etniilor; vom anula actele normative, adoptate de către guvernarea coaliției, care îngrădesc drepturile etniilor ce locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova;

· PCRM va abroga legea rușinoasă cu privire la egalitatea șanselor și nu va admite degradarea morală a națiunii, subminarea tradițiilor creștine multiseculare și atacuri asupra Bisericii Ortodoxe;

· Minoritățile naționale vor fi prezente în toate domeniile de administrare a statului;

· Raionul Taraclia va obține statut de raion național-cultural, întru conservarea și garantarea autenticității naționale, a limbii, tradițiilor și culturii bulgarilor;

· Autoritățile statale vor respecta cu strictețe normele care stipulează că limba rusă este limbă de comunicare interetnică pe teritoriul țării noastre.”

Punctaj atribuit: (-3) puncte

Platforma conține un îndemn direct la abrogarea Legii anti-discriminare, ceea ce va submina cadrul instituțional de asigurare a nediscriminării. (-5) puncte

Programul conține prevederi privind diversitatea culturală și etnică, care însă poartă un caracter mai mult declarativ. (+2) punct

8) Combaterea și prevenirea violenței împotriva femeilor și traficului de ființe umane

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

9) Asigurarea dreptului la mediul înconjurător sănătos

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

10) Consolidarea instituțiilor specializate în domeniul apărării drepturilor omului și promovarea valorilor drepturilor omului prin instrumente strategice, campanii informaționale și activități educaționale

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Centrul de Informare în domeniul Drepturilor Omului
Информационный Центр по Правам Человека

Punctaj atribuit: _____

0 (zero) puncte

PUNCTAJ TOTAL:

(-8) puncte din 100

FORMULAR DE EVALUARE

Concurent electoral:

Evaluator:

Partidul Liberal

Domenii de drepturi

1) Asigurarea integrității fizice și psihice, combaterea și prevenirea torturii, tratamentelor inumane și degradante din partea agenților statali

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

2) Asigurarea libertății persoanei, aresturilor arbitrare și nejustificate

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: 0 (zero) puncte

3) Asigurarea procesului judecătoresc echitabil și remediilor efective împotriva încălcărilor drepturilor omului

Prevederi pertinente din program:

- reforma sistemului judecătoresc și a organelor de drept (procuratura, organele afacerilor interne, serviciul de informații și securitate) în corespundere cu standardele internaționale și angajamentele Republicii Moldova (în particular ale acelor care rezultă din aderarea la Convenția Europeană pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale), excluzând dreptul constituțional de numire în funcție a Procurorului general de către Parlament, fapt ce ar corespunde exigențelor Consiliului Europei;
- asigurarea transparenței actului de justiție;
- adoptarea celor mai bune practici europene legate de funcționarea sistemului judiciar;
- garantarea unei reale separații și a echilibrului puterilor în stat, prin consolidarea independenței puterii judecătorești;

Punctaj atribuit: 1 (un) punct

Prevederi declarative fără conținut efectiv.

4) Asigurarea libertății de exprimare și accesului liber la informație

Prevederi pertinente din program:

- asigurarea independenței editoriale a posturilor publice de radio și televiziune;
- modernizarea și profesionalizarea Companiei Publice "Teleradio- Moldova" conform standardelor

europene;

- depolitizarea CCA și a procesului de atribuire a frecvențelor;
- adoptarea unui nou Cod al Audiovizualului care ar reglementa: asigurarea independenței financiare reale a Companiei "Teleradio-Moldova", inclusiv prin elaborarea și adoptarea unor bugete pentru o perioadă mai mare decât cea a guvernării, introducerea taxei pentru audiovizualul public, care va implica cetățenii în responsabilizarea audiovizualului public;
- dezbateră publică a Caietului de sarcini al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”. Obligarea CO să prezinte rapoarte la fiecare șase luni și nu doar în Parlament, ci și în cadrul unor evenimente publice speciale;
- introducerea obligativității unor audieri parlamentare anuale pe marginea activității CCA, cu rapoarte prezentate de toate părțile interesate, inclusiv de societatea civilă;
- includerea mecanismelor de responsabilizare a CCA în ansamblu și a fiecărui membru al CCA pentru aplicarea prevederilor Codului Audiovizualului;
- excluderea și descurajarea utilizării de către autoritățile publice a mass-media în calitate de instrument de propagandă politică, precum și crearea de condiții egale de dezvoltare a mass-media prin desființarea monopolului și a concentrării proprietății mass-media;
- elaborarea și implementarea unor mecanisme clare și transparente de utilizare a banilor publici în mass-media;
- asigurarea transparenței și accesului liber la informația cu privire la proprietățile mass-media, inclusiv asupra informației despre tirajele de presă și structurile de holding mass-media

Punctaj atribuit: _____ 5 (cinci) puncte

Programul electoral conține un număr de activități de abordare a dreptului/domeniului respectiv, în baza standardelor internaționale și europene în domeniul drepturilor omului

21

5) Asigurarea libertății întrunirilor și a asocierii

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: _____ 0 (zero) puncte

6) Asigurarea libertății de conștiință și de religie

Prevederi pertinente din program: Nu sunt

Punctaj atribuit: _____ 0 (zero) puncte

7) Combaterea și prevenirea discriminării și asigurarea incluziunii sociale pe motiv de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială

Prevederi pertinente din program:

PL promovează o politică europeană, liberală, față de toate grupurile etnice care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova. Protejarea drepturilor minorităților naționale, în armonie cu populația românească a statului, este o prioritate a PL. Partidul Liberal consideră că politica statului și atitudinea populației românești majoritare față de grupurile etnice din Republica Moldova nu poate fi decât una europeană, democratică și tolerantă, garantându-le și asigurându-le condiții adecvate de incluziune socială prin:

- integrarea lingvistică nestingerită a tuturor reprezentanților minorităților etnice din republică;

- păstrarea, afirmarea și dezvoltarea identității etnice, culturale, religioase și lingvistice prin studierea în limba maternă în școlile primare și trecerea treptată la studierea în limba oficială română la celelalte trepte ale sistemului educațional, pentru a asigura minorităților acces liber la educația în una din limbile Uniunii Europene;
- eliminarea oricărei forme de extremism, șovinism, antisemitism;
- combaterea discriminării;
- încurajarea dialogului interetnic.

„Politica PL în domeniul protecției sociale constă în: dezvoltarea politicilor de incluziune socială a persoanelor cu nevoi speciale.”

„Viziunea liberală în domeniul educației pornește de la garantarea primordialității educației într-o societate civilizată. Asigurarea accesului la educație de calitate pentru toți cetățenii, indiferent de gen, etnie, confesiune religioasă, este un drept fundamental al fiecărui cetățean. În acest concept, statul vine să sprijine învățământul obligatoriu până la ciclul gimnazial și accesul la celelalte trepte ale sistemului educațional: liceu și studii superioare.”

„Partidul Liberal, fiind promotorul valorilor liberale perene – libertatea individuală și progresul social, optează pentru statornicirea unei societăți *sănătoase, sigure, tolerante și creative*. Cultura se află în centrul proiectului european și constituie cheia principiului „unității prin diversitate” a Uniunii Europene.”

„PL va pleda pentru semnarea și ratificarea de către Republica Moldova a Convenției ONU privind protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și a familiilor acestora;”

22

Punctaj atribuit: _____ 5 (cinci) puncte

Programul electoral conține un număr de activități de abordare a dreptului/domeniului respectiv, în baza standardelor internaționale și europene în domeniul drepturilor omului

8) Combaterea și prevenirea violenței împotriva femeilor și traficului de ființe umane

Prevederi pertinente din program: _____ Nu sunt

Punctaj atribuit: _____ 0 (zero) puncte

9) Asigurarea dreptului la mediul înconjurător sănătos

Prevederi pertinente din program: _____

„Partidul Liberal, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova și cu Directivele Uniunii Europene, declară mediul subiect prioritar în politica internă și cea externă.

Politica de mediu se bazează pe principiile precauției, prevenirii, corectării poluării la sursă și „poluatorul plătește”.

Principiul precauției este un instrument de gestionare a riscurilor care poate fi invocat în cazul în care există o incertitudine științifică cu privire la un posibil risc la adresa sănătății umane sau a mediului, provenit dintr-o anumită acțiune sau politică.

Principiul „poluatorul plătește” este pus în aplicare prin intermediul Directivei europene privind răspunderea pentru mediul înconjurător, care vizează prevenirea sau remedierea daunelor aduse mediului (inclusiv speciilor și habitatelor naturale protejate, apei și solului). Dacă s-au produs deja pagube, operatorii sunt obligați să adopte măsurile adecvate pentru remedierea acestora și să suporte cheltuielile aferente..

Una din prioritățile politicii de mediu ale Partidului Liberal reprezintă dreptul cetățenilor Republicii Moldova de a respira aer nepoluat, de a avea acces la apă curată și hrană sănătoasă.

În acest scop PL propune elaborarea și implementarea unor politici de mediu și climă consultate cu societatea civilă și administrația publică locală, respectând standardele Directivelor Uniunii Europene și prevederilor Convențiilor ONU la care statul nostru este parte :

- integrarea în politicile intersectoriale și locale, care vor asigura sinergismul politicilor din economie;
- monitorizarea continuă a problemelor legate de mediu, precum ar fi calitatea apei, gestionarea deșeurilor, poluarea aerului și desertificarea;
- educarea viitoarelor generații prietenoase mediului și climei;
- protecția zonelor umede și a biodiversității;
- garantarea securității în cazul declanșării hazardurilor naturale și a celor tehnogene;
- conservarea și protecția solului, principală resursă naturală a Republicii Moldova;
- protecția aerului atmosferic și utilizarea rațională a resurselor de apă de suprafață și a celor subterane;
- conservarea și protecția florii și faunei Republicii Moldova.

Punctaj atribuit: _____ 7 (șapte) puncte

Programul electoral conține un număr mare de activități ghindite și bine formulate de abordare a dreptului/domeniului respectiv, în baza standardelor internaționale și europene în domeniul drepturilor omului.

10) Consolidarea instituțiilor specializate în domeniul apărării drepturilor omului și promovarea valorilor drepturilor omului prin instrumente strategice, campanii informaționale și activități educaționale

Prevederi pertinente din program:

Partidul Liberal a elaborat și pentru adoptarea unei noi Constituții a Republicii Moldova, conformă cu standardele europene în materie constituțională. Noua Constituție va permite:

- respectarea drepturilor omului.

Centrul de Informare în domeniul Drepturilor Omului Информационный Центр по Правам Человека

„În baza dezvoltării sectorului TIC, liberalii vor contribui la materializarea valorilor liberale fundamentale - libertatea și creativitatea individuală, responsabilitatea și independența personală, respectul drepturilor indivizilor și egalitatea în fața legii.”

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și libertățile consacrate prin Constituție: dreptul la viață, la libertatea conștiinței, a credinței, la libera exprimare, dreptul la apărare, la învățătură, la ocrotirea sănătății, dreptul la proprietate privată, la muncă etc. Acestea și alte drepturi sunt traduse în viață de către cele trei puteri: legislativă, executivă și judecătorească.

Mecanismul controlului puterii judecătorești există. Părțile interesate pot exercita căile de atac în instanțele superioare, inclusiv Curtea Europeană pentru Drepturile Omului ca ultimă instanță. Însă mecanismul controlului asupra puterii legislative, executive și a Președintelui Republicii Moldova este insuficient, deoarece deputații aleși nu întotdeauna apără interesele celor care i-au votat. De aceea, PL consideră că cetățeanul trebuie să dispună de dreptul constituțional de a sesiza Curtea Constituțională.”

„Statul, individul și comunitățile locale prosperă pe măsura circulației libere a mărfurilor, serviciilor, capitalului, valorilor culturale și a persoanelor, într-un spațiu politic și geografic cât mai larg, dar în care se asigură protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor.”

Punctaj atribuit: _____ 3 (trei) puncte

Programul electoral conține unele de activități formulate în mod general de abordare a dreptului/domeniului respectiv

PUNCTAJ TOTAL: 21 puncte din 100

FORMULAR DE EVALUARE

Concurent electoral:

Evaluator:

Partidul PATRIA

Domenii de drepturi

1) Asigurarea integrității fizice și psihice, combaterea și prevenirea torturii, tratamentelor inumane și degradante din partea agenților statali

Prevederi pertinente din program:

“Partidul își va concentra eforturile pe respectarea strictă a legislației naționale și internaționale în domeniul drepturilor omului pe teritoriul Moldovei, o atenție deosebită fiind atrasă celor mai stringente probleme: *eliminarea torturii și a altor pedepse sau tratamente inumane și degradante*”

“De asemenea, pledăm pentru modernizarea mecanismului de examinare a cazurilor de tortură și tratament inuman și pentru instalarea unui sistem electronic integrat al evidenței plângerilor cetățenilor.”

Punctaj atribuit: 1,5 puncte

Prevederi declarative fără conținut efectiv.

2) Asigurarea libertății persoanei, aresturilor arbitrare și nejustificate

25

Prevederi pertinente din program:

“Partidul își va concentra eforturile pe respectarea strictă a legislației naționale și internaționale în domeniul drepturilor omului pe teritoriul Moldovei, o atenție deosebită fiind atrasă celor mai stringente probleme: *libertatea și securitatea individuală a omului*”

Punctaj atribuit: 0,5 puncte

Prevederi declarative fără conținut efectiv.

3) Asigurarea procesului judecătoresc echitabil și remediilor efective împotriva încălcărilor drepturilor omului

Prevederi pertinente din program:

“Partidul își va concentra eforturile pe respectarea strictă a legislației naționale și internaționale în domeniul drepturilor omului pe teritoriul Moldovei, o atenție deosebită fiind atrasă celor mai stringente probleme: *accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil*”

“Reforma sistemului judecătoresc.

Sistemul judecătoresc din Moldova este domeniul care a degradat în ritm accelerat. Astăzi putem declara cu toată responsabilitatea că nu există justiție în țara noastră. Aceasta trebuie creată, practic, din temelie. Consiliul Suprem al Magistraturii s-a transformat din organul de conducere al judecătorilor într-o structură

mafiotă a celor mai corupți slujitori ai Femidei din Moldova. Pentru soluționarea problemelor din justiția moldovenească sunt necesare măsuri decisive:

- Declararea stării de urgență, care va asigura blocarea tuturor legilor și normelor în vigoare privind judecătoria și sistemul judecătoresc. Acest lucru va permite intentarea dosarelor penale și curățarea sistemului de judecători corupți, ocolind Consiliul Superior al Magistraturii, care este corupt în totalitate și a altor structuri și proceduri care protejează magistrații corupți;
- Curățarea sistemului de toți judecătorii corupți este o condiție obligatorie a reformelor, scopul cărora este crearea unei justiții libere, eficiente și echitabile în Moldova;
- Confiscarea averilor judecătorilor, care nu pot demonstra legalitatea acestora (mașini, case, iahturi, hoteluri, conturi bancare etc.), inclusiv și a magistraților care din diferite motive au părăsit sistemul. Aceste acțiuni vor reabilita sentimentul echității și vor restabili principiul fundamental al justiției — după faptă și răsplată;
- Majorarea salariilor judecătorilor poate avea loc doar concomitent cu înăsprirea pedepselor pentru corupție. În privința magistraților care au fost prinși cu mită, pedepsele trebuie să fie mai dure în raport cu cazurile similare în care sunt implicate alte categorii de funcționari. Avem un sistem judecătoresc corupt, magistrații corupți subminează securitatea națională a țării. Crimele care pun în pericol securitatea națională a Moldovei trebuie să fie pedepsite în cea mai dură formă;
- Caracterul public al tuturor ședințelor judecătorești — înregistrarea video și audio a ședinței și publicarea ei imediată pe site-ul instanței sau pe un site specializat cu acces liber pentru toți doritorii.

26

N.B. Toate prevederile menționate sunt valabile în egală măsură pentru procuratură și MAI.”

Punctaj atribuit: _____ 3 puncte

Programul electoral conține unele de activități formulate în mod general.

4) Asigurarea libertății de exprimare și accesului liber la informație

Prevederi pertinente din program:

“Partidul își va concentra eforturile pe respectarea strictă a legislației naționale și internaționale în domeniul drepturilor omului pe teritoriul Moldovei, o atenție deosebită fiind atrasă celor mai stringente probleme: *dreptul la libera exprimare și acces la informații*”

Punctaj atribuit: _____ 0,5 puncte

Prevederi declarative fără conținut efectiv.

5) Asigurarea libertății întrunirilor și a asocierii

Prevederi pertinente din program:

“Partidul își va concentra eforturile pe respectarea strictă a legislației naționale și internaționale în domeniul drepturilor omului pe teritoriul Moldovei, o atenție deosebită fiind atrasă celor mai stringente probleme: *dreptul la întrunire și asociere*”

Punctaj atribuit: _____ 0,5 puncte

Prevederi declarative fără conținut efectiv.

6) Asigurarea libertății de conștiință și de religie

Prevederi pertinente din program:

“Recunoscând rolul important al Bisericii Ortodoxe în istoria formării statului și culturii moldovenești, noi vom pleda pentru perfecționarea bazei normative și instituționale privind cultele religioase, pentru a preveni discriminarea pe criterii de religie.”

Punctaj atribuit: _____ -1 (minus unu) puncte

Deși se declară împotriva discriminării pe criterii de religie, Partidul Patria evidențiază *rolul important al Bisericii Ortodoxe*, declarație ce poate fi considerată discriminatorie față de alte culte.

7) Combaterea și prevenirea discriminării și asigurarea incluziunii sociale pe motiv de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială

Prevederi pertinente din program:

“Totodată, Partidul Patria va pleda pentru anularea Legii privind egalitatea de șanse, pe care o consideră contrară culturii și tradițiilor societății moldovenești.”

Punctaj atribuit: _____ -5 (minus cinci) puncte

Legea privind egalitatea de șanse este considerată unul din cele mai importante instrumente de apărare a dreptului omului în Republica Moldova. Anularea ei va duce la agravarea situației în apărarea drepturilor tuturor minorităților.

8) Combaterea și prevenirea violenței împotriva femeilor și traficului de ființe umane

Prevederi pertinente din program: _____ Nu sunt

Punctaj atribuit: _____ 0 (zero) puncte

9) Asigurarea dreptului la mediul înconjurător sănătos

Prevederi pertinente din program:

„Moldova — țara care a învins gunoiul.

Moldova este numită, astăzi, țara sacșelor zburătoare. Noi înotăm în gunoi. Gunoiul este peste tot: lângă casă, pe drumuri, în parcuri, în păduri, pe malurile lacurilor și râurilor. În țară sunt mii de gunoiști neautorizate, care poluează aerul, solul și apele, inclusiv cele subterane. Problema gunoiului și a deșeurilor

Centrul de Informare în domeniul Drepturilor Omului Информационный Центр по Правам Человека

casnice a devenit o problemă de securitate a statului, de aceea măsurile pentru normalizarea situației nu mai pot aștepta. Iată ce vom întreprinde îndată după formarea noii guvernări:

- Construcția a trei uzine moderne pentru prelucrarea ecologică a gunoiului — uzina Nord, uzina Centru și uzina Sud;
- Curățarea albiei și amenajarea malurilor râului Bâc. Transformarea râului Bâc într-o zonă de odihnă și agrement pe segmentul cursului său prin orașul Chișinău;
- Interdicția de a mai folosi pungi de celofan în calitate de ambalaj pentru mărfurile de larg consum (alimentare și nealimentare) pe tot teritoriul Moldovei;
- Crearea, pe tot teritoriul Moldovei, a punctelor de colectare a sticlelor de plastic și a acumulatorilor electrice uzate;
- Înlăspirea pedepselor (majorarea amenzilor, introducerea pedepsei penale) pentru poluarea mediului, începând de la cazurile când nu se face curat după picnicuri și până la aruncarea substanțelor nocive în râuri, lacuri și aer. Prevederea este valabilă pentru persoanele fizice și întreprinderile industriale;
- Impunerea amenzilor pentru scuipat, pentru aruncarea gunoiului în afara urnelor, pentru necurățarea spațiilor de pe urma câinilor etc.;
- Crearea patrulilor ecologice (în cooperare cu poliția) în zonele tradiționale de odihnă — parcuri, plaje, pădure etc.”

Punctaj atribuit: _____ 4 (patru) puncte

28

Programul electoral conține un număr de activități de abordare a dreptului/domeniului respectiv, în baza standardelor internaționale și europene în domeniul drepturilor omului

10) Consolidarea instituțiilor specializate în domeniul apărării drepturilor omului și promovarea valorilor drepturilor omului prin instrumente strategice, campanii informaționale și activități educaționale

Prevederi pertinente din program:

“Una din cele mai importante premize pentru crearea unei societăți, unde drepturile și libertățile omului sunt respectate cu strictețe, este educarea cetățenilor integri, care știu și pot să-și apere drepturile și libertățile. În acest sens, vom insista pe includerea în programul școlar și universitar a cursurilor de studiere a drepturilor fundamentale ale omului și de educare a abilităților elevilor și studenților de apărare a drepturilor lor.

Punctaj atribuit: _____ 2 (două) puncte

Programul electoral conține unele de activități formulate în mod general de abordare a dreptului/domeniului respectiv

PUNCTAJ TOTAL: 6 puncte din 100

